

Lampiran I
Touchpoints
Langkah Bajet 2023

Fokus Pertama Kesejahteraan Rakyat

Strategi 1: Memelihara Kebajikan Rakyat

Langkah Bajet 2023

Inisiatif 1: Kos Sara Hidup

1. Jumlah keseluruhan peruntukan untuk subsidi, bantuan dan insentif **(RM55 b)**
2. Program *community drumming* **(RM200 j)**
 - Menampung kos pengangkutan dan pengedaran barang perlu seperti beras, minyak masak, gas LPG, petrol dan diesel
 - Diperluas kepada 23 kawasan baharu antaranya Kampung Passin di Mukah, Sarawak dan Kampung Tawayari di Lahad Datu, Sabah
3. Program Penyeragaman Harga di Sabah, Sarawak dan Labuan **(RM40 j)**
4. Jualan Murah Keluarga Malaysia **(RM100 j)**
 - Tawaran harga barang perlu 20% lebih murah berbanding harga pasaran
 - Dilaksanakan di 600 DUN, 13 Parlimen Wilayah Persekutuan serta universiti awam

Inisiatif 2: Kebajikan Golongan B40

1. Bantuan bulanan Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM) **(RM2.5 b)**
 - Bilangan penerima 450 ribu isi rumah melibatkan bantuan antaranya:
 - Bantuan Warga Emas
 - Bantuan Kanak-kanak
 - Bantuan OKU Tidak Berupaya Bekerja
 - Bantuan Penjagaan OKU dan Pesakit Kronik Terlantar
2. Subsidi bil elektrik sehingga RM40 diperluas kepada PGK Makanan iaitu isi rumah berpendapatan RM1,169 ke bawah **(RM96 j)**
3. Bantuan Keluarga Malaysia
 - Memanfaatkan 8.7 juta penerima **(RM7.8 b)**
 - Penambahbaikan
 - Kategori baharu melibatkan bilangan anak melebihi 5 orang

Langkah Bajet 2023

- Bantuan khas kepada warga emas bujang (RM600) dan bujang (RM350)
- Bantuan tambahan RM500 kepada ibu/bapa tunggal yang mempunyai anak tanggungan menjadikan bantuan maksimum keseluruhan RM3,000

| Kadar Asas Isi Rumah | Bil. Penerima | Bilangan Anak | | | |
|-----------------------|---------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| | | 0 | 1-2 | 3-4 | ≥ 5 |
| <RM2,500 | 3.3 j | RM1,000 | RM1,500 | RM2,000 | RM2,500 |
| RM2,501 – RM5,000 | 0.9 j | RM500 | RM750 | RM1,000 | RM1,250 |
| Bantuan Khas | | | | | |
| Warga Emas Bujang | 1.1 j | RM600 | | | |
| Bujang (<60 tahun) | 3.4 j | RM350 | | | |
| Kadar Tambahan | | | | | |
| Ibu/ Bapa Tunggal | 0.5 j | RM500 | | | |

4. Program Pembasmian Kemiskinan Tegar Keluarga Malaysia **(RM1 b)**
- Bantuan kepada lebih 50 ribu isi rumah miskin tegar antaranya menerusi projek pertanian dan keusahawanan
 - Latihan, modal permulaan, insentif pertanian, pemasaran dan pendigitalan

Inisiatif 3 - Pendapatan Boleh Guna M40

1. Semakan semula kadar cukai pendapatan individu **(RM800 j)**
- Pindaan kadar cukai pendapatan ke atas 3 banjaran pendapatan bercukai
 - Manfaatkan hampir 1 juta pembayar cukai dengan jumlah penjimatan cukai sehingga RM1,000

| Pendapatan Bercukai | Kadar Cukai |
|-----------------------|------------------|
| RM50,001 – RM70,000 | 13% kepada 11% |
| RM70,001 – RM100,000 | 21% kepada 19% |
| RM100,001 – RM250,000 | kekal 24% |
| RM250,001 – RM400,000 | 24.5% kepada 25% |
| RM400,001 – RM600,000 | kekal 25% |

Langkah Bajet 2023

2. Inisiatif e-wallet sebanyak RM100 kepada M40 **(RM800 j)**
 - Manfaatkan 8 juta individu dengan pendapatan tahunan di bawah RM100 ribu

Inisiatif 4 - Perlindungan Sosial

1. Caruman Skim Keselamatan Sosial Pekerjaan Sendiri (SKSPS) PERKESO **(RM150 j)**
 - Diwajibkan kepada semua sektor pekerjaan secara berperingkat mulai tahun 2023 bermula dengan sektor pengangkutan awam dan penghantaran barangan atau makanan
 - Kerajaan menanggung 80% daripada nilai caruman – Bagi orang bekerja sendiri seperti penghantar makanan, petani, nelayan, penggiat seni dan penjaja serta diperluas kepada pemandu teksi dan pekerja gig sektor teknologi maklumat
 - Kerajaan menanggung 100% caruman - Bagi orang bekerja sendiri yang berkhidmat sebagai sukarelawan dalam sektor awam seperti sukarelawan APM dan RELA serta pekhidmat rumah ibadat
 - Manfaatkan lebih 750 ribu orang bekerja sendiri
2. i-Saraan diteruskan sehingga tahun 2023 **(RM30 j)**
 - Kerajaan menyumbang 15% ke atas caruman sukarela
 - Terhadap maksimum RM300 setahun
 - Manfaatkan lebih 100 ribu pencarum
3. Kasih Suri Keluarga Malaysia **(RM120 j)**
 - Pemberian insentif kepada peserta Kasih Suri Keluarga Malaysia yang membuat caruman KWSP minimum RM60 setahun
 - Insentif padanan tambahan bernilai sehingga RM600 setahun iaitu ke dalam akaun KWSP (RM480) dan caruman Skim Perlindungan PERKESO (RM120)
 - Memanfaatkan lebih 200 ribu suri rumah
4. Jumlah had pegangan Amanah Saham Bumiputera (ASB) dan ASB2 ditingkatkan daripada RM200 ribu kepada RM300 ribu
5. Skim Pembiayaan Amanah Saham Bumiputera Keluarga Malaysia (ASB40) **(RM100 j)**
 - Kemudahan pinjaman sehingga RM50 ribu untuk B40 Bumiputera melabur dalam ASB dengan kadar pinjaman 1.5% untuk tempoh sehingga 40.5 tahun atau umur 70 tahun (mana-mana yang terdahulu)
6. Had caruman sukarela KWSP dinaikkan daripada RM60 ribu kepada RM100 ribu setahun
 - Pilihan tambahan kepada lebih 15 juta ahli KWSP
7. Skop pelepasan cukai bagi premium insurans nyawa atau caruman takaful hayat diluaskan untuk meliputi caruman sukarela kepada KWSP sehingga RM3,000

Inisiatif 5 - Kerjaya & Latihan Kemahiran

1. Insentif Penggajian PERKESO **(RM150 j)**
 - Insentif RM600 hingga RM750 sebulan bagi tempoh 3 bulan
 - Disediakan kepada majikan yang menggaji penganggur golongan tumpuan seperti OKU, orang Asli, bekas banduan, wanita yang kembali bekerja dan veteran; dan majikan termasuk agensi pekerjaan swasta yang menggantikan pekerja asing kepada pekerja tempatan
 - Manfaatkan 70 ribu pencari kerja
2. Bantuan mobiliti kepada pencari kerja
 - RM500 kepada pencari kerja yang mendapat pekerjaan di luar dari negeri bermastautin
 - RM1,000 kepada pencari kerja yang mendapat pekerjaan dan melibatkan penghijrahan jarak jauh dari Sabah atau Sarawak ke Semenanjung dan sebaliknya
3. MySTEP
 - Menawarkan 50 ribu peluang kerjaya secara kontrak
 - 15 ribu dalam sektor awam
 - 35 ribu dalam GLC
 - Kadar gaji minimum naik RM100 kepada antara RM1,500 - RM2,100 (daripada RM1,400 – RM2,000)
 - Tempoh perkhidmatan MySTEP sektor awam dilanjutkan sehingga 31 Disember 2023
4. Pelaksanaan latihan kemahiran di bawah HRD Corp **(RM750 j)**
 - Latihan bagi meningkatkan produktiviti dan peluang pendapatan
 - Memanfaatkan 800 ribu pekerja
5. Program Graduan Pasaran Modal **(RM30 j)**
 - Jalinan kerjasama antara Suruhanjaya Sekuriti (SC) dengan Dana Pembangunan Pasaran Modal
 - Meningkatkan kebolehpasaran 9 ribu graduan dalam pasaran modal
6. Program Usahawan Siswazah (PUSH) **(RM20 j)**
 - Memanfaatkan 1 ribu graduan untuk menceburi bidang keusahawanan
7. Penggubalan Dasar Pekerja Gig bertujuan untuk melindungi hak dan kebajikan pekerja gig

Strategi 2: Mengutamakan Keluarga Malaysia

Langkah Bajet 2023

Inisiatif 1: Pendidikan dan TVET

1. Peruntukan Kementerian Pendidikan **(RM55.6 b)**, **(2022: RM52.6 b)**
2. Bantuan Awal Persekolahan (BAP) **(RM825 j)**
 - RM150 kepada semua murid tanpa mengira had pendapatan ibu bapa
 - Memanfaatkan 5.5 juta murid
 - Bayaran akan dibuat mulai bulan Januari 2023
3. Rancangan Makanan Tambahan (RMT) **(RM777 j)**
 - Kadar dinaikkan sebanyak RM1 berkuat kuasa 1 Oktober 2022
 - Semenanjung: RM2.50 kepada RM3.50
 - Sabah dan Sarawak: RM3.00 kepada RM4.00
 - Memanfaatkan 800 ribu murid, 7,300 pengusaha makanan dan pembekal susu tempatan
4. Ruang pembelajaran sekolah yang kondusif dan selamat **(RM2.3 b)**
 - Kerja penyelenggaraan dan pembaikan sekolah **(RM1.1 b)**
 - Menaik taraf infrastruktur sekolah daif **(RM1.2 b)**
 - Melibatkan 387 projek antaranya di Sabah (123 projek) dan Sarawak (182 projek)
5. Pembinaan 5 sekolah baharu **(RM430 j)**
 - SMK Nabalu di Sabah
 - SMK Dudong di Sarawak
 - SK Paya Dusun di Terengganu
 - SK Cyberjaya 2 di Selangor
 - SMK Denai Alam di Selangor
6. Peruntukan Kementerian Pengajian Tinggi **(RM15.1 b)**
7. Biasiswa dan pinjaman pendidikan **(RM3.8 b)**
8. Kenaikan kadar Elaun Sara Hidup pelajar tajaan MARA
 - Pelajar dalam negara: Antara RM650 hingga RM950 sebulan
 - Pelajar di luar negara: Antara RM1,380 hingga RM7,600 sebulan
9. Kenaikan Elaun Pelajar tajaan PETRONAS
 - Elaun induksi: RM4,500 kepada RM5,000
 - Elaun buku dan peralatan belajar: RM1,000 kepada RM2,000

Langkah Bajet 2023

10. Kenaikan Elaun Sara Hidup tajaan JPA
 - Elaun bagi pelajar dan pegawai dalam negara dinaikkan RM100 sebulan bagi semua peringkat pengajian
 - Elaun diseragamkan antara RM730 hingga RM980 sebulan
11. Kemudahan pendidikan buat anak-anak Bumiputera **(RM6.6 b)**
 - Melalui Majlis Amanah Rakyat, Yayasan Peneraju dan Universiti Teknologi MARA
 - Akses kepada pinjaman pendidikan
 - Peluang mengikuti bidang-bidang profesional
12. Pinjaman PTPTN
 - Anak-anak kumpulan M40 kategori M1: Kadar pinjaman dinaikkan daripada 75% kepada 100% **(RM450 j)**
 - Manfaatkan 60 ribu pelajar
 - Anak-anak kumpulan M40: Kemudahan pinjaman laptop **(RM77 j)**
 - Pengecualian bayaran balik kepada pelajar kelas pertama
 - Diskaun bayaran balik mulai 1 November 2022 hingga 30 April 2023

| Diskaun Bayaran | Jenis Penyelesaian/Bayaran |
|-----------------|--|
| 20% | Penyelesaian penuh pinjaman atas baki hutang |
| 15% | Penyelesaian sekurang-kurangnya 50% daripada baki hutang dengan sekali bayaran |
| | Bayaran balik melalui potongan gaji atau debit terus (direct debit) |
| 5% | Bayaran yang dibuat melalui MyPTPTN |

13. Penyeragaman kadar duti setem bagi perjanjian pinjaman pendidikan
 - RM10 bagi perjanjian pinjaman pendidikan di peringkat sijil atau profesional seperti yang dikenakan kepada pelajar diploma ke atas
14. Skim Simpanan Pendidikan Nasional (SSPN)
 - Pelepasan cukai pendapatan individu sehingga RM8,000 bagi simpanan bersih tahunan dalam SSPN dilanjutkan sehingga tahun taksiran 2024
15. Inisiatif Kampus Hijau di universiti awam **(RM10 j)**
16. Menaik taraf dan menyelenggara kemudahan universiti awam **(RM300 j)**

Langkah Bajet 2023

17. Projek Malaysia Research and Education Network (MYREN) **(RM35 j)**
 - Jaringan digital di universiti awam, politeknik dan kolej komuniti bagi menaikkan taraf kapasiti *bandwith*
18. Agenda memperkasa TVET melalui 7 Kementerian utama **(RM6.7 b)**
19. Perbadanan Tabung Pembangunan Kemahiran **(RM180 j)**
 - Latihan TVET memanfaatkan 12 ribu pelatih
20. Program Sistem Latihan Dual Nasional (SLDN) **(RM20 j)**
 - Manfaatkan 3 ribu pelatih

Inisiatif 2: Kemudahan Kesihatan

1. Peruntukan Kementerian Kesihatan **(RM36.1 b)**, **(2022: RM32.4 b)**
2. Perolehan ubat, reagen, vaksin, bahan guna habis dan lain-lain **(RM4.9 b)**
3. Pembaikan hospital dan klinik daif serta penggantian peralatan usang terutamanya di Sabah dan Sarawak **(RM420 j)**
4. Perolehan genset kepada 10 hospital **(RM10 j)**
5. Pembinaan hospital, klinik dan fasiliti baharu termasuk perolehan peralatan **(RM1.8 b)**
 - Pembinaan Hospital Maran, Pahang **(RM350 j)**
 - Bangunan blok wanita dan kanak-kanak di Hospital Melaka dengan kapasiti 476 katil
 - Makmal Kesihatan Awam serta Makmal Keselamatan dan Kualiti Makanan di Kuching, Sarawak
 - 5 klinik kesihatan baharu: USJ1, Selangor; Mak Mandin, Pulau Pinang; Linggi, Negeri Sembilan; Penampang, Sabah dan Sepupok, Sarawak
 - Perolehan peralatan perubatan bagi
 - Hospital Lawas, Petra Jaya dan Miri, Sarawak
 - Hospital Pengajar Universiti Malaysia Sabah
 - Perolehan *Mobile CT scan* khususnya untuk manfaat penduduk pedalaman Sabah dan Sarawak **(RM10 j)**
6. Kesihatan mental
 - Penubuhan Pusat Kecemerlangan Kesihatan Mental Kebangsaan
 - Program peningkatan kesejahteraan kesihatan mental MyMYNDA **(RM34 j)**
 - Aktiviti sokongan secara psikospiritual di bawah Program Syifa an-Nafs oleh JAKIM

Langkah Bajet 2023

7. Kesihatan pergigian
 - Peluasan skop pelepasan cukai pendapatan ke atas perbelanjaan rawatan perubatan meliputi pemeriksaan dan rawatan pergigian terhad sehingga RM1,000 mulai tahun taksiran 2023
 - Perolehan 10 unit mesin cetak 3D penghasilan dentur **(RM10 j)**
 - Memendekkan tempoh menunggu daripada 8 minggu ke 1 minggu
 - Mampu mengurangkan keperluan bilangan lawatan pesakit ke klinik pergigian daripada 5 kali kepada hanya 2 kali
8. Pengecualian duti import dan cukai jualan ke atas produk *nicotine gum* dan *nicotine patch*, Terapi Gantian Nikotin
9. Penyakit jarang jumpa
 - Hospital Kuala Lumpur dan Hospital Tunku Azizah dijadikan pusat rujukan
 - Peruntukan kos rawatan penyakit jarang jumpa **(RM25 j)**
 - Penubuhan Akaun Amanah bagi Rawatan Penyakit Jarang Jumpa
 - Potongan cukai bersamaan dengan jumlah sumbangan sebenar kepada tabung
10. Skim Peduli Kesihatan untuk Kumpulan B40 (PeKA B40) **(RM80 j)**
 - Perkhidmatan kesihatan termasuk saringan penyakit kencing manis bagi golongan berpendapatan rendah berusia 40 tahun ke atas
11. Program Saringan Kesihatan PERKESO **(RM80 j)**
 - Terbuka kepada 2.3 juta pekerja berdaftar di bawah Skim Keilangan PERKESO
12. Skim MySalam
 - Perlindungan bagi penyakit kritikal dan hospitaliti kepada penerima BKM diteruskan sepanjang tahun 2023
 - Skim ini akan dibuka kepada syarikat insurans dan takaful
13. Baucar Perlindungan Tenang
 - Diperluas kepada pembelian produk perlindungan bencana banjir untuk rumah kediaman
14. Hospital berstatus kebajikan
 - Pengecualian cukai pendapatan kepada hospital kebajikan yang berdaftar sebagai Syarikat Berhad Menurut Jaminan
 - Potongan cukai sehingga 10% daripada pendapatan agregat kepada penderma tabung kebajikan hospital

Langkah Bajet 2023

Inisiatif 3: Wanita & Kanak-kanak

Kebajikan Wanita

1. *Gender Focal Team* ditubuhkan di setiap Kementerian dan Agensi untuk memastikan penyediaan bajet dibuat berasaskan kepentingan gender
2. Penubuhan dan pengoperasian Tribunal Antigangguan Seksual dan program advokasi **(RM10 j)**
3. Pusat Sokongan Sosial Setempat (PSSS) diperkukuh bagi menangani isu kesihatan mental dan keganasan rumah tangga **(RM8 j)**
 - PSSS bertindak sebagai pusat intervensi awal, pusat advokasi psikososial dan kaunseling
 - Kerjasama JKM antara NGO dan pusat perlindungan
4. Subsidi ujian mamogram dan program saringan kanser serviks **(RM11 j)**
5. Pelaksanaan saringan kanser serviks menggunakan kaedah ujian saring PCR **(RM2 j)**
6. Pembiayaan mikro kredit untuk wanita **(RM235 j)**

| Agensi | Program/Skim | Saiz Dana (RM juta) | Terma Pembiayaan |
|-------------|--------------|---------------------|---|
| BSN | Semarak-Nita | 100 | <ul style="list-style-type: none">• Kadar pinjaman: 4%• Saiz: Sehingga RM50 ribu• Tempoh: Sehingga 5.5 tahun (termasuk moratorium bagi 6 bulan pertama) |
| TEKUN | Tekunita | 20 | <ul style="list-style-type: none">• Kadar pinjaman: 4%• Saiz: Sehingga RM100 ribu• Tempoh: Sehingga 10 tahun |
| MARA | DanaNITA | 15 | <ul style="list-style-type: none">• Kadar pinjaman: 3.5%• Saiz: Sehingga RM150 ribu• Tempoh: Sehingga 10 tahun |
| Bank Rakyat | Biz Lady | 100 | <ul style="list-style-type: none">• Kadar pinjaman: KAP + 1%• Saiz: Sehingga RM1 j• Tempoh: 7 tahun termasuk bayaran keuntungan 6 bulan pertama |

Langkah Bajet 2023

7. Kepimpinan wanita
 - Program latihan khas oleh Suruhanjaya Sekuriti
 - Meningkatkan kemahiran, mengenal pasti dan menambah bilangan wanita yang layak untuk dilantik sebagai ahli lembaga pengarah
8. Wanita kembali bekerja (*career break*)
 - Pengecualian cukai ke atas pendapatan yang diterima mulai tahun taksiran 2023 hingga 2028

Kebajikan Kanak-kanak

9. Program pendidikan awal kanak-kanak di bawah Jabatan Kemajuan Masyarakat (KEMAS) **(RM188 j)**
10. Pembinaan 10 buah taska KEMAS termasuk 3 projek baharu di Port Dickson, Negeri Sembilan; Limbang, Sarawak dan Pasir Putih, Kelantan
11. Elaun pembantu KEMAS dinaikkan RM300 daripada RM500 kepada RM800 bermula tahun 2023
12. Lanjutan pelepasan cukai pendapatan sehingga RM3 ribu ke atas bayaran yuran TASKA dan TADIKA yang berdaftar sehingga tahun taksiran 2024
13. Inisiatif CahayaMata Keluarga Malaysia **(RM150 j)**
 - Bantuan tunai RM500 secara *one-off* kepada ibu daripada isi rumah penerima BKM yang melahirkan anak pada tahun 2023
14. Subsidi yuran pengasuhan bagi isi rumah berpendapatan per kapita di bawah RM800 yang menghantar kanak-kanak ke TASKA berdaftar **(RM3.6 j)**
15. Pengecualian duti eksais ke atas susu formula bayi dan kanak-kanak bagi memastikan harga berpatutan di pasaran
16. Program *Community Feeding* khusus kepada kanak-kanak orang Asli bagi mengatasi masalah kurang zat **(RM3 j)**

Inisiatif 4: Komuniti Tumpuan

Orang Asli

1. Peruntukan Orang Asli **(RM305 j)**
2. Projek Tanam Semula Ladang Orang Asli **(RM15 j)**
 - Melibatkan 19 kawasan ladang getah dan kelapa sawit dan latihan kemahiran
 - Manfaatkan 2,100 Orang Asli antaranya di Kemaman, Terengganu; Bera, Pahang; dan Gua Musang, Kelantan
3. Program Pembangunan Usahawan Orang Asli **(RM2 j)**
 - Bantuan peralatan perniagaan dan bimbingan keusahawanan kepada 550 Orang Asli

Langkah Bajet 2023

4. Tajaan sekurang-kurangnya 10 orang anak Orang Asli oleh Yayasan di bawah Syarikat Pelaburan Berkaitan Kerajaan untuk belajar di luar negara

Warga Emas

5. Peruntukan Warga Emas **(RM1 b), (2022: RM580 j)**
 - Bantuan Sosioekonomi Warga Emas selaras dengan kenaikan mengikut kadar PGK Makanan **(RM900 j)**
 - Pelaksanaan aktiviti Pusat Aktiviti Warga Emas (PAWE) dan Unit Penyayang Warga Emas (UPWE) **(RM9 j)**
6. Geran operasi institusi penjagaan warga emas, kanak-kanak dan OKU swasta yang dikendalikan oleh NGO **(RM21 j)**

OKU

7. Bantuan OKU **(RM1.2 b)**
 - Antaranya untuk bantuan penjagaan pesakit kronik, elaun OKU tidak upaya dan elaun pekerja cacat
8. Skim 1 OKU 1 Perniagaan diperkasa melalui pengecualian bayaran fi pendaftaran dan pembaharuan lesen perniagaan SSM
9. Baucar perjalanan kepada OKU melalui perkhidmatan *e-hailing* **(RM10 j)**
10. Bekalan peralatan mengajar dan menambah baik fasiliti di sekolah berkeperluan khas **(RM20 j)**
11. Taska OKU **(RM5 j)**
 - Insentif khas untuk penubuhan 50 buah TASKA OKU baharu berbanding 13 taska OKU sedia ada
12. Pusat Panggilan Mesra OKU
 - Aplikasi mod panggilan video bersama khidmat jurubahasa isyarat

Kumpulan Tumpuan Lain

13. Banduan
 - Peluasan inisiatif Agropenjara **(RM10 j)**
 - Melibatkan 70 hektar tanah penjara
14. Anak-anak lepasan institusi tertentu
 - Potongan cukai tambahan kepada majikan yang menggaji bekas penghuni Sekolah Henry Gurney, institusi perlindungan dan pemulihan serta pusat jagaan bukan Kerajaan berdaftar dengan JKM

Langkah Bajet 2023

- Peluang pekerjaan oleh GLC
- Pusat Transit – Anjung Sinar **(RM3 j)**
 - Pusat transit sementara dalam tempoh peralihan sebelum mendapat pekerjaan dan memulakan hidup baru

Inisiatif 5: Belia dan Sukan

Belia

1. Insentif penggajian di bawah PERKESO diperluaskan meliputi
 - Majikan yang menggaji belia berumur 18 hingga 30 tahun yang menganggur lebih daripada 3 bulan
 - Majikan yang mengambil graduan TVET
2. Kemudahan pembiayaan untuk belia **(RM305 j)**
 - Pembiayaan di bawah TEKUN – termasuk TEKUN Belia dan TEKUN Belia Mobilepreneur **(RM20 j)**
 - Pembiayaan di bawah MARA - termasuk Program Pembangunan Usahawan Teknikal dan Start-up Accelerator Programme **(RM15 j)**
 - Pembiayaan di bawah BSN - BSN Semarak Belia dan Skim Penjaja Kecil Keluarga Malaysia: Muda **(RM150 j)**
 - Pembiayaan di bawah SME Bank - Program Pembiayaan Usahawan Muda 2.0 (YEF 2.0) **(RM90 j)**
 - Pembiayaan di bawah Agrobank - Dana Pembiayaan Agromakanan Keluarga Malaysia Belia **(RM30 j)**
3. Skim Penjaja Muda Keluarga Malaysia **(RM50 j)**
 - Pinjaman sehingga RM50,000 dengan kadar faedah 4%
 - Memanfaatkan 10 ribu usahawan belia
 - Penjanaaan pendapatan seperti jualan *foodtruck*
4. Program MyPSV
 - Subsidi bayaran kepada B40 mendapatkan lesen *e-hailing*, bas dan teksi
 - Menjana 4 ribu peluang kerjaya
5. Subsidi bayaran ujian memandu untuk lesen motosikal kelas B2
 - Manfaatkan 9 ribu belia
6. Skim TEKUN Mobilepreneur **(RM10 j)**
 - Membiayai modal anak muda terlibat dalam perkhidmatan penghantaran menggunakan motorsikal
 - Memanfaatkan 1,000 belia

Langkah Bajet 2023

7. Pakej Remaja Keluarga Malaysia
 - Pakej prabayar langgananan pelan data internet RM30 untuk 3 bulan
 - Dilanjutkan sehingga April 2023
8. e-Pemula **(RM400 j)**
 - Kredit e-dompot RM200
 - Manfaatkan 2 juta belia antara 18 hingga 20 tahun termasuk pelajar sepenuh masa berumur 21 tahun ke atas
9. Tunas Usahawan Belia Bumiputera **(RM10 j)**
 - Program TUBE turut diperluas kepada bekas penghuni Sekolah Henry Gurney dan juga lepasan institusi Jabatan Kebajikan Masyarakat **(RM2 j)**
 - Bantuan latihan kemahiran dan modal perniagaan sehingga RM15 ribu
 - Latihan dan bimbingan oleh SME Corp dengan model komprehensif

Sukan

10. Peruntukan Sukan **(RM332 j)**
 - Selenggara, naik taraf dan bina kemudahan sukan **(RM145 j)**
 - Program pembangunan ekosistem sukan **(RM154 j)**
 - Merangkumi pencarian bakat baharu, pelaksanaan program latihan dan penyediaan fasiliti berkualiti
 - Pembangunan litar *drag* di setiap negeri **(RM20 j)**
 - Pembangunan e-sukan dan sukan dron **(RM13 j)**
11. Potongan cukai sehingga 10% kepada penyumbang yang memberi sumbangan kepada NGO yang terlibat dalam program pembangunan sukan akar umbi
12. Pembangunan sukan OKU **(RM12 j)**
13. Yayasan Kebajikan Atlet Kebangsaan (YAKEB) **(RM5 j)**
14. Agenda Nasional Malaysia Sihat **(RM15 j)**
15. Hari Sukan Negara dan Jelajah Fit Malaysia **(RM10 j)**

Inisiatif 6: Syiar Islam

1. Peruntukan pengurusan dan pembangunan hal ehwal Islam **(RM1.5 b)**
2. Menyelenggara sekolah agama rakyat, sekolah tahfiz dan institusi pondok berdaftar **(RM150 j)**
3. Elaun bulanan kepada imam, guru KAFA dan guru Takmir **(RM700 j)**
4. Bayaran khas RM500 secara *one-off* kepada 72 ribu guru KAFA, guru takmir, imam, bilal, siak, noja dan marbut **(RM36 j)**
5. Peruntukan pembangunan industri halal **(RM92 j)**
 - Projek pembangunan antaranya
 - Projek Pembangunan Pusat Hab Halal Tanjung Manis di Koridor Tenaga Diperbaharui Sarawak (SCORE) **(RM59 j)**
 - Program Malaysia Services and Halal Global **(RM8 j)**
 - Inisiatif meningkatkan pematuhan pensijilan halal dan menyediakan kemudahan mengadaptasi inovasi halal **(RM6.5 j)**
 - Program Wakaf Halal PKS OKU **(RM2.5 j)**

Strategi 3: Membina Kehidupan Kondusif

Langkah Bajet 2023

Inisiatif 1: Infrastruktur Luar Bandar

1. Peruntukan kemudahan infrastruktur **(RM2.55 b)**
 - Projek jalan luar bandar dan jalan perhubungan desa sepanjang 498 kilometer **(RM1.5 b)**
 - Manfaatkan lebih 110 ribu penduduk antaranya dari Kampung Orang Asli Bawong, Kuala Kangsar ke Rancangan Penempatan Semula (RPS) Kemar, Perak
 - Projek Bekalan Elektrik Luar Bandar **(RM472 j)**
 - Manfaatkan penghuni 2,100 buah rumah
 - Projek Bekalan Air Luar Bandar dan Bekalan Air Alternatif **(RM381 j)**
 - Manfaatkan penghuni 4,800 buah rumah antaranya di Ladang RISDA Palong di Jempol, Negeri Sembilan
 - Projek Lampu Jalan Kampung **(RM123 j)**
 - Pemasangan 6,800 unit lampu baharu
 - Selenggara lebih 525 ribu unit lampu
 - Kerja-kerja awalan bagi pembinaan 85 jambatan baharu **(RM54 j)**
2. Pemberian Penyenggaraan Jalan Negeri (MARRIS) **(RM5.2 b)**
 - Peluasan skop untuk meliputi
 - Kerja penyelenggaraan jalan pertanian negeri bawah seliaan lembaga kemajuan pertanian
 - 20% untuk penyelenggaraan luar skop biasa
 - Kerja membaiki dan mengganti jalan, jambatan dan longkang yang rosak akibat bencana banjir
3. Bank Bergerak **(RM11 j)**
 - Termasuk tambahan 15 buah kenderaan di bawah 6 buah bank

Inisiatif 2: Pengangkutan Awam

1. Perkhidmatan bas henti-henti **(RM180 j)**
 - Menambah baik capaian bas awam di Melaka, Kota Kinabalu dan Kuching

Langkah Bajet 2023

- Menggantikan 18 buah bas henti-henti kendalian MARA di Kedah
- 2. Pengecualian cukai jualan kepada pengusaha bas yang membeli bas pemasangan tempatan sehingga hujung tahun 2024
- 3. Subsidi perkhidmatan pengangkutan udara bagi penduduk pendalaman Sabah dan Sarawak **(RM209 j)**
- 4. Pembinaan *wheelchair ramp* di 7 lapangan terbang Sabah dan Sarawak
 - Manfaatkan 2,300 komuniti berkerusi roda yang menggunakan servis MASWings
- 5. Pas bulanan My50 **(RM115 j)**
 - Subsidi sebanyak RM150 sebulan atau RM1,800 setahun
 - Manfaatkan hampir 180 ribu pengguna
- 6. Subsidi kos operasi perkhidmatan tren kurang ekonomik di wilayah timur **(RM33 j)**
- 7. Feri baharu di antara Pekan Pengkalan Kubor dengan Pekan Takbai, Narathiwat, Thailand **(RM9 j)**
 - Dioperasikan oleh JKR dan memanfaatkan lebih 30 ribu penduduk Tumpat
 - Penggantian bagi feri sedia ada yang telah berusia lebih 34 tahun
- 8. Pengecualian duti eksais dan cukai jualan ke atas penjualan, pindah milik, kegunaan sendiri atau pelupusan teksi eksekutif, TEKS1M dan teksi lapangan terbang

Inisiatif 3: Pemilikan Rumah

1. Pengecualian duti setem bagi pemilikan rumah pertama
 - Pengecualian sepenuhnya duti setem bagi rumah bernilai RM500 ribu ke bawah hingga akhir tahun 2025
 - Pengecualian bayaran duti setem akan dinaikkan daripada 50% kepada 75% untuk rumah bernilai RM500,001 ke RM1 j sehingga 31 Disember 2023
2. Pindah milik harta tanah atas dasar kasih sayang
 - Dikenakan duti setem RM10 bagi surat cara mulai tahun 2023
3. Inisiatif tambahan
 - Baik pulih rumah di luar bandar **(RM460 j)**
 - Kenaikan kadar siling bantuan bina baharu rumah
 - Semenanjung: RM56 ribu kepada RM66 ribu seunit

Langkah Bajet 2023

- Sabah, Sarawak dan Labuan: RM68 ribu kepada RM79 ribu seunit
- Kenaikan kadar siling bantuan pulih rumah
 - Semenanjung: RM13 ribu kepada RM15 ribu
 - Sabah, Sarawak dan Labuan: RM15 ribu kepada RM17 ribu
- Program Perumahan Rakyat (PPR) **(RM367 j)**
 - Antaranya di Marang, Terengganu; Arau, Perlis dan Rantau Panjang, Kelantan
 - Manfaatkan 12,400 bakal penghuni baharu
- Program Rumah Mesra Rakyat **(RM358 j)**
 - Pembinaan 4,250 unit rumah
- Projek Perumahan Awam Malaysia **(RM463 j)**
 - Sasaran pembinaan 23 ribu unit rumah
- 4. Pembiayaan perumahan
 - Syarikat Jaminan Kredit Perumahan (SJKP) – Nilai jaminan ditingkatkan sehingga RM3 b
- 5. Skim PR1MA Rent-to-Own akan dilanjutkan sehingga 31 Disember 2023
- 6. Projek Kemajuan Kampung Baru Cina **(RM84 j)**
 - Pembinaan baharu rumah keluarga miskin yang rosak akibat bencana atau yang tidak lagi selamat diduduki
- 7. Kesejahteraan kehidupan komuniti
 - Penyelenggaraan rumah strata kos rendah dan sederhana termasuk menggantikan lif usang **(RM290 j)**
 - Khidmat kesihatan bergerak **(RM22 j)**
 - Kelas pemulihan untuk anak-anak penghuni rumah kos rendah
 - Aktiviti peningkatan pendapatan termasuk memanfaatkan platform *Cloud Kitchen*
- 8. Program pembaikan, penyelenggaraan dan pembangunan kecil rumah ibadat **(RM50 j)**

Fokus Kedua

Kelangsungan Perniagaan

Strategi 1: Mempermudah Aktiviti Perniagaan

Langkah Bajet 2023

Inisiatif 1: Potongan Cukai dan Kemudahan Pinjaman Perusahaan Mikro, Kecil dan Sederhana (PMKS)

- Pengurangan kadar cukai pendapatan PMKS
 - Banjaran baharu diwujudkan dan kadar cukai ke atas pendapatan bercukai bagi RM100 ribu pertama dikurangkan daripada 17% kepada 15%
 - Jimat cukai sehingga RM2,000 kepada 150 ribu pembayar cukai PMKS
- Geran *one-off* RM1,000 kepada PMKS **(RM1 b)**
 - Memanfaatkan 1 juta PMKS dan pemandu teksi berdaftar
- Dana SemarakNiaga 2023 merangkumi pinjaman langsung, pembiayaan alternatif dan jaminan pembiayaan **(RM45 b)**
- Pengecualian duti setem 100% ke atas perjanjian penstrukturan atau penjadualan semula pinjaman atau pembiayaan sehingga tahun 2024

Skim Kredit Mikro

| Agensi | Program/Skim | Saiz Dana (RM juta) | Terma Pembiayaan |
|--------|--------------------------------|---------------------|---|
| BSN | Skim Pembiayaan Semarak BSN | 600 | <ul style="list-style-type: none">Kadar pinjaman: 0% bagi 6 bulan pertama, 4% selanjutnyaSaiz: Sehingga RM50 ribuTempoh: Sehingga 5.5 tahunMoratorium: 6 bulan |
| | Skim Penjaja Keluarga Malaysia | 350 | |

Langkah Bajet 2023

| Agensi | Program/Skim | Saiz Dana (RM juta) | Terma Pembiayaan |
|--------|--|---------------------|--|
| TEKUN | Pelbagai skim mikro kredit | 300 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: 3-4% • Saiz: Sehingga RM100 ribu • Tempoh: Sehingga 10 tahun |
| | Skim Pembiayaan Usahawan Masyarakat India (SPUMI) | 25 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: 4% • Saiz: Sehingga RM100 ribu • Tempoh: Sehingga 10 tahun |
| KOJADI | Skim Pembiayaan Usahawan PKS | 50 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: 4% • Saiz: Sehingga RM500 ribu • Tempoh: Sehingga 5 tahun |
| BNM | i-TEKAD | 10 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: 4% • Saiz: Sehingga RM50 ribu • Tempoh: Sehingga 5 tahun |
| SKM | Tabung Modal Pusingan Jabatan Pembangunan Koperasi | 100 | <ul style="list-style-type: none"> • Saiz: Sehingga RM10 j • Tempoh: Sehingga 5 tahun |

Dana Bank Negara Malaysia untuk PKS

Jumlah dana tersedia pada 31 Julai 2022: RM10.1 bilion daripada RM32.4 bilion

- Tambahan dana sebanyak RM300 juta untuk HTG, RM500 juta untuk AF dan RM500 juta untuk ADF

| Agensi | Program/Skim | Saiz Dana (RM juta) | Terma Pembiayaan |
|--------|---|---------------------|---|
| BNM | Kemudahan Bantuan dan Pemulihan Bersasar (TRRF) | 800 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: sehingga 3.5% setahun (termasuk fi jaminan) • Saiz: sehingga RM500 ribu untuk PKS dan sehingga RM75 ribu untuk mikro |

Langkah Bajet 2023

| Agensi | Program/Skim | Saiz Dana (RM juta) | Terma Pembiayaan |
|--------|--|------------------------|--|
| | | | <ul style="list-style-type: none"> • Tempoh: Sehingga 7 tahun (termasuk tempoh moratorium) • Moratorium: sekurang-kurangnya 6 bulan |
| BNM | Kemudahan Peralihan Karbon Rendah (LCTF) | 1,000 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: sehingga 5% setahun (bagi bahagian yang disalurkan oleh BNM) • Saiz: Sehingga RM5 j (bagi bahagian yang disalurkan oleh BNM) • Tempoh: Sehingga 10 tahun |
| BNM | Kemudahan Permodalan Semula Perniagaan (BRF) | 1,000 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: sehingga 3.5 % setahun (tidak termasuk fi jaminan); sehingga 5% setahun (termasuk fi jaminan); tiada had kadar keuntungan untuk pelaburan ekuiti • Saiz: Sehingga RM5 j • Tempoh: Sehingga 10 tahun |
| BNM | Kemudahan Pertanian Pemakanan (AF) | 1,000 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: sehingga 3.75% setahun (termasuk fi jaminan) • Saiz: Sehingga RM5 j • Tempoh: Sehingga 8 tahun |
| BNM | Kemudahan Perusahaan Mikro (MEF) | 200 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: ditentukan oleh institusi kewangan • Saiz: Perusahaan Mikro (termasuk pekerja sambilan (<i>gig workers</i>) yang menggunakan platform digital dan pekerja yang bekerja sendiri): Sehingga RM50 ribu • Tempoh: Sehingga 5 tahun |

Langkah Bajet 2023

| Agensi | Program/Skim | Saiz Dana (RM juta) | Terma Pembiayaan |
|--------|--|------------------------|---|
| BNM | Kemudahan Automasi dan Digital PKS (ADF) | 1,100 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: sehingga 4% setahun (termasuk fi jaminan) • Saiz: Sehingga RM3 j • Tempoh: Sehingga 10 tahun |
| BNM | Pembiayaan Pelancongan PENJANA (PTF) | 500 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: sehingga 3.5% setahun (termasuk fi jaminan) • Saiz: Sehingga RM500 ribu untuk PKS dan sehingga RM75 ribu untuk mikro • Tempoh: Sehingga 7 tahun (termasuk tempoh moratorium) |
| BNM | Kemudahan untuk Semua Sektor Ekonomi (AES) | 3,200 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: sehingga 7% setahun (termasuk fi jaminan) • Saiz: Sehingga RM5 j • Tempoh: Sehingga 5 tahun |
| BNM | Kemudahan Teknologi Tinggi dan Hijau (HTG) | 1,000 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: sehingga 3.5% setahun (tidak termasuk fi jaminan); sehingga 5% setahun (termasuk fi jaminan) • Saiz: Sehingga RM10 j • Tempoh: Sehingga 10 tahun |
| BNM | Kemudahan Bantuan Bencana (DRF) | 300 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: sehingga 3.5% setahun (termasuk fi jaminan) • Saiz: Sehingga RM700 ribu untuk PKS dan sehingga RM150 ribu untuk mikro • Tempoh: Sehingga 7 tahun (termasuk tempoh moratorium) |

Langkah Bajet 2023

Pinjaman Mudah PKS

| Agensi | Program/Skim | Saiz Dana (RM juta) | Terma Pembiayaan |
|-------------|--|------------------------|--|
| TERAJU | Pelbagai program pembiayaan | 135 | <ul style="list-style-type: none"> • T/B |
| PUNB | Pelbagai program pembiayaan | 200 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: 0% bagi 6 bulan pertama, 5.0% - 8.0% selanjutnya • Saiz: Sehingga RM10 j • Tempoh: Sehingga 7 tahun • Moratorium: 6 bulan |
| MARA | Pelbagai program pembiayaan | 80 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: 0% ke 6% • Saiz: Sehingga RM1 j • Tempoh: Sehingga 10 tahun |
| Agrobank | Pelbagai program pembiayaan agromakanan | 600 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: 0% bagi 6 bulan pertama, 3.0% selanjutnya • Saiz: Sehingga RM5 j • Tempoh: Sehingga 8 tahun • Moratorium: 6 bulan |
| | Program Modernisasi Rantaian Nilai Agromakanan | 60 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: 0% bagi 12 bulan pertama, 3.5% selanjutnya • Saiz: Sehingga RM1 j • Tempoh: Sehingga 10 tahun • Moratorium: 12 bulan |
| Bank Rakyat | <i>BR Plus Biz Lady</i> | 100 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: KAP +1% • Saiz: Sehingga RM1 j • Tempoh: Sehingga 7 tahun |
| EXIM Bank | Skim Insentif Pembangunan Pengeksport (SIP2) | 1,000 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: COF - Subsidi 1.5% • Saiz: Sehingga RM1 j • Tempoh: Sehingga 7 tahun |

Langkah Bajet 2023

| Agensi | Program/Skim | Saiz Dana (RM juta) | Terma Pembiayaan |
|----------|--|------------------------|--|
| SME Bank | Skim Pembiayaan Perusahaan Sosial | 20 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: 4% • Saiz: Sehingga RM500 ribu • Tempoh: Sehingga 7 tahun |
| SME Bank | IBS Promotion Fund (IBS2.0) | 165 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: berdasarkan risiko • Saiz: Sehingga RM10 j • Tempoh: Sehingga 15 tahun • Moratorium: tiada |
| SME Bank | Program Pembiayaan Usahawan Muda (Young Entrepreneur Fund – YEF 2.0) | 90 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: 5% • Saiz: Sehingga RM1 j • Tempoh: Sehingga 10 tahun |
| SME Bank | SME Recapitalisation Fund | 600 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: dividen \pm 6% • Saiz: Sehingga RM5 j • Tempoh: Sehingga 5 tahun • Moratorium: 6 bulan |
| SME Bank | Jaguh Serantau | 165 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: berdasarkan risiko • Saiz: Sehingga RM20 j • Tempoh: Sehingga 20 tahun |
| SME Bank | Lestari Bumi | 160 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: 5% • Saiz: Sehingga RM750 ribu • Tempoh: Sehingga 7 tahun • Moratorium: 6 bulan |

Langkah Bajet 2023

| Agensi | Program/Skim | Saiz Dana (RM juta) | Terma Pembiayaan |
|----------|-----------------------------|---------------------|--|
| SME Bank | Geran Padanan PEMERKASA | 160 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: 4-5% • Saiz: Sehingga RM3 j • Tempoh: Sehingga 10 tahun |
| MIDF | Pelbagai Program Pembiayaan | 60 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: 2-5% • Saiz: Sehingga RM10 j • Tempoh: Sehingga 20 tahun |

Inisiatif 2: Pinjaman Strategik, Alternatif dan Jaminan Pembiayaan

Pembiayaan Projek Strategik BPMB

| Agensi | Program/Skim | Saiz Dana (RM juta) | Terma Pembiayaan |
|--------|---|---------------------|--|
| BPMB | Skim Infrastruktur Pelancongan | 1,000 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: Kerajaan: COF + Margin – Subsidi 1.5% Komersial: BFR + Margin – Subsidi 1.5%, Sukuk/Bon: Yuran Jaminan – Subsidi 1.5% • Saiz: Sehingga RM100 j • Tempoh: Sehingga 20 tahun |
| BPMB | Skim Maritim & Logistik | 1,000 | |
| BPMB | Skim Pembangunan Negara | 370 | |
| BPMB | Skim Pembangunan Mampan | 1,500 | |
| BPMB | Skim Transformasi Pendigitalan Industri | 300 | |

Langkah Bajet 2023

Pembiayaan Alternatif

| Agensi | Program/Skim | Saiz Dana (RM juta) | Terma Pembiayaan |
|-----------------|---|------------------------|---|
| BPMB | Skim Pemulihan dan Sokongan melalui Ekuiti (RESET) | 500 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: 8-15% IRR • Saiz: RM5 j – RM20 j • Tempoh: Sehingga 3 tahun |
| BPMB | Skim Modal Kerja | 500 | <ul style="list-style-type: none"> • Kadar pinjaman: 5% • Saiz: minimum RM5 j • Tempoh: Sehingga 3 tahun |
| BPMB | Platform Pembiayaan Sepadan | 100 | <ul style="list-style-type: none"> • Akan dimuktamadkan |
| MyCIF | <i>Equity Crowdfunding dan Peer-to-peer lending</i> | 30 | <ul style="list-style-type: none"> • Akan dimuktamadkan |
| Penjana Kapital | Dana Penjana Gemilang | 600 | <ul style="list-style-type: none"> • Akan dimuktamadkan |
| Ekuinas | Dana Asas Ekuinas | 100 | <ul style="list-style-type: none"> • Saiz: RM10 j – RM30 j • Tempoh: 3 ke 5 tahun |

Skim Jaminan Pembiayaan Perniagaan

1. Penambahbaikan Skim Jaminan Pembiayaan Perniagaan (SJPP) dengan RM9 b dikhususkan kepada peminjam PKS untuk
 - Skim Jaminan Modal Kerja - Sekuriti Makanan **(RM3 b)**
 - Skim Jaminan Modal Kerja - Teknologi Mampan **(RM3 b)**
 - Skim Jaminan Modal Kerja - Pemulihan Operator Bas **(RM150 j)**
 - Skim Jaminan Modal Kerja - Minyak & Gas (Vendor) **(RM2 b)**
 - Skim Jaminan Modal Kerja – Pelancongan **(RM1 b)**

Inisiatif 3: Kemudahan Menjalankan Perniagaan

1. Kerugian terkumpul yang tidak dapat diserap oleh syarikat daripada sektor yang mempunyai tempoh *long gestation* dibenar bawa ke hadapan sehingga tempoh maksimum 20 tahun
2. Aset tak ketara seperti perisian atau *software* dimasukkan sebagai sebahagian takrifan loji di bawah Jadual 3, Akta Cukai Pendapatan 1967
3. Pelanjutan tempoh kelonggaran penggunaan tatacara dan peraturan perolehan Kerajaan sehingga akhir tahun 2023
4. Pembayar cukai perlu menghantar borang nyata cukai pendapatan secara elektronik mulai tahun taksiran 2024
5. Skop galakan cukai bagi pelabur individu yang melabur dalam syarikat pemula melalui *equity crowdfunding* diperluaskan meliputi pelaburan yang dibuat oleh pelabur individu melalui syarikat nomini Perkongsian Liabiliti Terhad dan tempoh pelaburan dilanjutkan sehingga 31 Disember 2026

Strategi 2: Merancang Pelaburan & Perdagangan

Langkah Bajet 2023

Inisiatif 1: Tarikan Pelaburan

1. Dana pelaburan bagi galakan pelaburan bernilai tambah tinggi **(RM1 b)**
2. Peruntukan Collaborative Research in Engineering, Science and Technology Centre (CREST) **(RM10 j)**
 - Pembangunan aplikasi berasaskan teknologi frekuensi radio dan *bluetooth* bagi industri automotif
3. Galakan cukai relokasi syarikat
 - Kadar cukai rata 15% kepada kategori C-Suite dilanjutkan sehingga 2024
 - Diluaskan kepada sektor E&E
4. Geran padanan pembangunan produk dan latihan bakat industri peranti perubatan **(RM20 j)**
5. Lanjutan insentif cukai pendapatan sehingga 31 Disember 2025 bagi pengeluar farmaseutikal tempatan
6. Galakan cukai pendapatan bagi sektor farmaseutikal dilanjutkan sehingga 31 Disember 2025
7. Geran padanan pembangunan komponen aeroangkasa **(RM50 j)**
8. Pelanjutan insentif cukai pendapatan dan elaun cukai pelaburan kepada syarikat aeroangkasa sehingga 31 Disember 2025
9. KLIA Sepang sebagai kluster industri aeroangkasa - operasi penyelenggaraan, pembaikan dan baik pulih (MRO)
10. Pembangunan Pengerang Integrated Petroleum Complex
 - Status khas bagi Pengerang untuk insentif pelaburan industri kimia dan petrokimia
 - Penambahbaikan jalan perhubungan
 - Pembinaan lorong memotong di Senai Desaru Expressway
 - Projek naik taraf Lebuhraya Utara Selatan di Senai Utara-Pandan, Johor Bahru daripada 4 kepada 6 lorong **(RM510 j)**
11. Dana Pelaburan Strategik Tempatan (DISF) **(RM100 j)**
12. Potongan cukai bagi penyenaian di Bursa Malaysia (ACE & LEAP market) sehingga RM1.5 j dilanjutkan sehingga tahun taksiran 2025 dan diperluas meliputi syarikat berasaskan teknologi di Pasaran Utama Bursa
13. Lanjutan galakan cukai bagi
 - Hab Prinsipal - Galakan cukai dengan kadar cukai pendapatan 0%, 5% atau 10% dilanjutkan sehingga tahun 2025

Langkah Bajet 2023

- Global Trading Centre - Kadar cukai pendapatan 10% dilanjutkan sehingga tahun 2025
 - Aktiviti pembinaan dan pembaikan kapal serta syarikat berstatus *bona fide* – dilanjutkan sehingga tahun 2027
14. Misi Perdagangan dan Pelaburan di bawah MITI untuk mempromosi produk keluaran Malaysia **(RM20 j)**
 15. INDUSTRY4WRD - Penilaian kesediaan & intervensi Industri (Readiness Assessment & Intervention) **(RM35 j)**

Inisiatif 2: Government Linked-Investment Companies (GLIC)/ Government Linked Companies (GLC) Nadi Ekonomi

1. Pelaburan GLC/GLIC **(RM50 b)**
 - Pelaburan dalam modal teroka bagi menyokong syarikat pemula dan usahawan **(RM1.3 b)**
 - Pelaksanaan projek sekuriti makanan **(RM1.35 b)**
 - Pelancaran *sustainability framework* serta menetapkan sasaran untuk mencapai portfolio *fully ESG compliant* dan operasi karbon neutral
 - Perolehan hijau oleh GLC **(RM330 j)**
 - Penyediaan infrastruktur EV **(RM75 j)**
 - Pelaburan langsung domestik **(RM45 b)**
 - Projek pembangunan Kwasa Damansara **(RM3 b)**
 - Pelaburan oleh KWSP untuk tempoh sehingga 2025
 - Pewujudan 6 ribu peluang pekerjaan
 - Projek Menara Merdeka 118 **(RM10 b)**
2. Dana Impak Khazanah Nasional Berhad **(RM1 b)** antaranya termasuk
 - Dikhaskan untuk pelaburan dalam syarikat berteknologi tinggi **(RM230 j)**
3. Galakan cukai pelabur pemangkin dilanjutkan sehingga 31 Disember 2026
4. Pelaksanaan pembangunan komersial untuk menambah nilai pemilikan hartanah Bumiputera oleh Pelaburan Hartanah Berhad **(RM50 j)**
5. Dana Asas EKUINAS **(RM100 j)**
 - Dana pelaburan langsung khusus untuk syarikat Bumiputera
 - Nilai setiap pelaburan minimum RM10 j
6. Garis Panduan Prinsip Tadbir Urus Baik
 - Diterima pakai oleh GLIC dan diperluas kepada semua GLC

Inisiatif 3: Sains, Teknologi & Inovasi

1. Peruntukan bagi aktiviti R&D **(RM364 j)**
2. Pembangunan dan pengkormesialan nanoteknologi di bawah NanoMalaysia Berhad **(RM16 j)**
3. Skim insentif penyelidikan bagi perusahaan **(RM15 j)**
4. Geran melaksanakan projek inovasi dan teknologi di bawah Malaysian Digital Economy Corporation **(RM15 j)**
 - Geran sehingga RM2 j atau bantuan sehingga 50 peratus daripada kos projek yang mana lebih rendah
5. Dana Modal Teroka untuk membiaya syarikat berteknologi tinggi **(RM10 j)**
 - Sektor Elektrikal & Elektronik (E&E)
 - Sektor tenaga boleh diperbaharui (RE)
6. Program Malaysia Techlympics 2023 **(RM7 j)**
 - Mencungkil bakat muda dalam bidang Artificial Intelligence (AI), robotik, pengkodan, dron serta teknologi baharu
 - Ke arah mencapai indeks inovasi dunia yang lebih tinggi
7. Galakan cukai pembangunan harta intelek sehingga 31 Disember 2025
8. Bantuan dan sokongan kepada ekosistem *startup* Malaysia **(RM50 j)**
9. DE Rantau
 - Penambahan 6 lokasi baharu (Kuala Lumpur, Melaka, Johor Bahru, Ipoh, Kuching dan Kota Kinabalu)
 - Melibatkan 2 ribu Penginapan Sewa Pendek (inap desa, chalet, hotel dan hotel bajet)
10. Dana Inovasi Digital untuk menggalakkan pemain-pemain pasaran modal bersaiz kecil untuk mengguna pakai penyelesaian digital yang inovatif di bawah Suruhanjaya Sekuriti dan Dana Pembangunan Pasaran Modal **(RM30 j)**
11. Taman Teknologi MRANTI **(RM18 j)**
 - Program transformasi Taman Teknologi MRANTI sebagai hab inovasi bertaraf dunia
 - MRANTI sebagai badan pengiktirafan bagi barangan, perkhidmatan dan teknologi hasil R&D tempatan

Strategi 3: Menyokong Industri Tumpuan

Langkah Bajet 2023

Inisiatif 1: Sektor Peruncitan

1. Galakan aktiviti e-dagang di bawah MATRADE, MARA dan MDEC **(RM59 j)**
2. Usahawan francais **(RM15 j)**
 - Program pembangunan kapasiti vendor 2.0
 - Geran penyelidikan dan pengkomersialan vendor 2.0
3. Kempen Beli Barangan Buatan Malaysia **(RM10 j)**

Inisiatif 2: Sektor Komoditi & Perladangan

1. Peruntukan kepada FELDA, FELCRA dan RISDA **(RM2.6 b)**
2. Program Pembangunan Kawasan Bertanam Getah Pekebun Kecil **(RM315 j)**
 - Tanaman semula pokok getah
 - Manfaatkan 387 ribu pekebun kecil
3. Program Pembangunan Semula Hasil Baharu **(RM40 j)**
 - Penjanaan pendapatan baharu menerusi tanaman jangka pendek dan penternakan
 - Manfaatkan 4 ribu pekebun kecil
4. Program Pensijilan Minyak Sawit Mampan Malaysia (MSPO) **(RM70 j)**
 - Menggalakkan kitaran semula bahan sisa sawit
 - Mempergiat usaha mempromosi Kempen Menangani Antiminyak Sawit di peringkat global
5. Pelaksanaan levi pekerja asing pelbagai peringkat atau *multi-tiered levy* disasarkan menjelang 2023 dan hasil levi tambahan disalurkan kepada majikan bagi inisiatif automasi
6. Insentif Pengeluaran Lateks serta pembangunan model perniagaan bekalan lateks yang lebih cekap **(RM23 j)**
7. Projek Transformasi Perusahaan Getah (TARGET) untuk memastikan pekebun getah mendapat harga jualan yang lebih baik **(RM12 j)**
8. Bantuan Musim Tengkujuh **(RM256 j)**
 - Kadar RM200 sebulan bagi tempoh 4 bulan (November, Disember, Januari dan Februari)
 - Memanfaatkan 320 ribu pekebun kecil

Langkah Bajet 2023

9. Meningkatkan produktiviti produk koko dan perKayuan **(RM7 j)**
 - Peningkatan nilai tambah produk koko melalui pemindahan tanaman *fine or flavor cocoa*
 - Bantuan kepada usahawan Bumiputera dalam industri perKayuan

Inisiatif 3: Sektor Pelancongan & Kreatif

1. Program galakan, promosi dan pemasaran pelancongan **(RM200 j)**
2. Geran Padanan Galakan Melancong (GAMELAN) - melibatkan kempen promosi dan pemasaran bersama industri **(RM90 j)**
3. Geran padanan penganjuran program pelancongan termasuk acara sukan antarabangsa **(RM25 j)**
4. Galakan penerbangan terus baharu
 - Operator – Malaysia Airport Holdings Berhad
 - Penerbangan dari destinasi antarabangsa ke Malaysia termasuk Lapangan Terbang Antarabangsa Kota Kinabalu dan Lapangan Terbang Antarabangsa Pulau Pinang
5. Program ekopelancongan **(RM10 j)** antaranya
 - Menaik taraf tarikan ekopelancongan di Gua Kelam, Perlis
 - Merintis usaha pengurusan sisa pepejal mampan di Pulau Perhentian, Terengganu
 - Mempergiat aktiviti-aktiviti di Taman Pertanian Jubli Perak Sultan Ahmad Shah di Kuantan, Pahang
6. Galakan cukai bagi eksport perkhidmatan jagaan kesihatan swasta dilanjutkan sehingga tahun 2025
7. Program transformasi pusat bandar Kuala Lumpur menjadi hab kreatif dan budaya oleh ThinkCity **(RM10 j)**
8. Program pelancongan kesihatan menerusi Malaysia Healthcare Travel Council **(RM20 j)**
9. Galakan pelancongan domestik **(RM25 j)**
 - Diskaun, baucar dan rebat bagi penginapan, pakej pelancongan, kraf tangan dan karya seni sehingga RM100
10. Potongan cukai khas kepada hotel yang membeli produk kraf tangan tempatan dengan kos pembelian sehingga RM500 ribu
11. Pembiayaan pelancongan BNM (PTF) **(RM500 j)**
 - Jumlah had pembiayaan dinaikkan daripada RM300 ribu kepada RM500 ribu
 - 50% jumlah pembiayaan boleh digunakan untuk membayar balik pinjaman sedia ada

Langkah Bajet 2023

- Tempoh penangguhan bayaran balik dipanjangkan daripada 6 bulan kepada 12 bulan
- 12. Galakan cukai kepada syarikat pengendali pelancongan
 - Pengecualian cukai 100% ke atas pendapatan berkanun yang diperoleh daripada perniagaan pengendalian pakej pelancongan ke Malaysia dan membawa masuk sekurang-kurangnya 200 pelancong asing setahun
 - Pengecualian cukai 100% ke atas pendapatan berkanun yang diperoleh daripada perniagaan pengendalian pakej pelancongan dalam Malaysia dan mengendalikan sekurang-kurangnya 400 pelancong tempatan setahun
- 13. Pengecualian duti eksais sebanyak 50 peratus ke atas pembelian kenderaan pelancongan CKD bagi kegunaan kereta sewa dan pandu serta bas persiaran
- 14. Elaun Pelaburan Semula bagi projek perhotelan dan pelancongan terpilih akan diperkenalkan di bawah Akta Cukai Pendapatan 1967
- 15. Projek pembangunan pelancongan **(RM39 j)** antaranya
 - Membina Dewan Warisan Budaya Batang Sadong, Sarawak
 - Menaik taraf khazanah pelancongan seperti Menara Condong, Perak dan Taman Hidupan Liar Lok Kawi di Putatan, Sabah
- 16. Penyelenggaraan bangunan warisan **(RM5 j)**
- 17. Dana Penerbitan Filem Kenegaraan (DEKAN) **(RM50 j)**
- 18. Dana Kandungan Digital **(RM102 j)**
 - Pemasaran produk penggiat seni dan penggalakan hasil karya kreatif
- 19. Tabung Komuniti Filem dan Pembangunan Filem Kenegaraan
 - Sumbangan diberi potongan cukai sehingga 10 peratus
- 20. Pengecualian duti import dan cukai jualan ke atas peralatan studio dan produksi penggambaran
- 21. Program Merakyatkan Seni, Budaya dan Warisan **(RM25 j)**
- 22. Penganjuran program pelancongan, seni dan budaya serta membaik pulih hotel bajet dan inap desa berdaftar **(RM100 j)**
- 23. Program promosi dan pemasaran ekopelancongan dan *niche tourism* Malaysia **(RM63 j)**
- 24. Portal Pemetaan Budaya **(RM0.6 j)**
 - Gerbang informasi dan sumber rujukan seni dan budaya

Fokus Ketiga

Kemakmuran Ekonomi

Strategi 1: Konsolidasi Fiskal Dan Kemampuan Hasil

Langkah Bajet 2023

Inisiatif 1: Konsolidasi Fiskal

1. Memperkenalkan Akta Tanggungjawab Fiskal (FRA) bagi meningkatkan ketelusan dan akauntabiliti pengurusan fiskal negara

Inisiatif 2: Kemampuan Hasil

1. Inisiatif meningkat kecekapan pentadbiran cukai
 - Pelaksanaan e-Invois secara berperingkat mulai tahun 2023
 - Mulai 2023, fasa pelaksanaan Tax Identification Number (TIN) diteruskan dengan langkah berikut
 - Individu warganegara dan pemastautin tetap yang mencapai umur 18 tahun akan diberikan TIN secara automatik
 - Penggunaan TIN diwajibkan bagi semua penyeteman dokumen dan surat cara
2. Memperkenal kadar cukai efektif minimum di peringkat global seperti disarankan di bawah Pillar 2 Pelan Tindakan BEPS 1 dan melaksanakan *Qualified Domestic Minimum Top-up Tax* dengan sasaran pada tahun 2024
3. Jawatankuasa Semakan Akta Petroleum (Cukai Pendapatan) 1967
 - Memastikan sistem percukaian semasa selari dengan keperluan perniagaan dan perubahan global untuk industri petroleum hulu
4. Sumbangan tambahan PETRONAS ke dalam Kumpulan Wang Amanah Negara (KWAN) **(RM2 b)**

Inisiatif 3: Tangani Ketirisan Hasil

1. Pemantapan strategi membasmi aktiviti penyeludupan rokok dan minuman keras oleh *Multi-Agency Task Force*
 - Kawalan import rokok dan minuman keras melalui tempat pendaratan sah termasuk jeti persendirian
 - Mengehadkan aktiviti *transshipment* produk minuman keras kepada pelabuhan tertentu sahaja
 - Menjadikan Kompleks Imigresen, Kastam, Kuarantin dan Keselamatan Bukit Kayu Hitam sebagai *single exit point* bagi wilayah utara
 - Pemberian ganjaran khas bagi memperkasa usaha membanteras penyeludupan rokok dan minuman keras
2. Pelaksanaan pembaharuan komprehensif pada tahun 2023 bagi menangani ketirisan subsidi barang keperluan
 - Memastikan petrol bersubsidi dimanfaatkan rakyat dan tidak kepada bukan warganegara
 - Memastikan diesel bersubsidi dinikmati pembawa kenderaan dan tidak terseludup ke premis perniagaan ataupun ke luar negara
 - Memastikan minyak masak dan LPG bersubsidi sampai ke isi rumah miskin dan kuotanya tidak dihabiskan peniaga

Strategi 2: Meneruskan Projek Infrastruktur Negara

Langkah Bajet 2023

Inisiatif 1: Projek Pembangunan Utama

1. Projek infrastruktur pengangkutan **(RM16.5 b)**
 - Antaranya Lebuhraya Pan Borneo, Landasan Kereta Api Berkembar Gemas-Johor Bahru, ECRL, RTS Link dan Central Spine Road
2. Pembaikan dan penyelenggaraan aset serta bangunan Kerajaan **(RM11.4 b)**
3. Projek MRT
 - MRT 2 Fasa 2 dijangka mula beroperasi pada Januari 2023
 - MRT 3 - Meliputi jajaran sepanjang 50.8 kilometer dengan peruntukan tahun 2023 sebanyak RM3.3 b
 - Fasa 1 siap pada tahun 2028
 - Fasa 2 siap pada tahun 2030
4. Naik taraf jalan persekutuan di seluruh negara **(RM1 b)**
5. Pelan Induk Kerjasama Awam Swasta 2023-2032
 - Pengenalan model PPP baharu yang merangkumi projek infrastruktur berdasarkan *user pay*
 - Menetapkan rangka kerja pelaksanaan projek PPP untuk tempoh 10 tahun
6. Dana Mudah Cara Infrastruktur **(RM250 j)**
 - Menyokong pelaksanaan projek PPP berimpak tinggi

Inisiatif 2: Pembangunan Antara Wilayah

1. Peruntukan pembangunan kepada Sabah **(RM6.3 b)** dan Sarawak **(RM5.4 b)**
2. Peruntukan Wilayah Koridor utama **(RM1.4 b)** antaranya
 - Projek Ladang Tenusu di Chuping, Perlis **(RM80 j)**
 - Program Pembangunan Modal Insan di bawah ECERDC **(RM63 j)**
 - Projek Sistem Pengangkutan Bas Rapid Transit dan Pembinaan Busway **(RM80 j)**
 - Projek Pembesaran Pelabuhan Kontena Sapangar Bay, Sabah di bawah SDC **(RM250 j)**
 - Projek Infrastruktur Bekalan Air Samalaju Fasa 3 di bawah RECODA **(RM100 j)**

Langkah Bajet 2023

3. Projek Zon Ekonomi Sempadan Khas (SBEZ) Delapan, Bukit Kayu Hitam, Kedah **(RM25 j)**
 - Pembangunan hab lalu lintas digital dan pusat data alternatif di kawasan seluas 200 ekar
 - Pelaburan sektor swasta dalam aset perniagaan sehingga RM4 b
 - Menjana lebih 600 peluang pekerjaan
4. Pembangunan kawasan sempadan Thailand dan Kalimantan, Indonesia **(RM150j)**
 - Bukit Kayu Hitam, Kedah; Kalabakan, Sabah; Tebedu dan Bakelalan Sarawak
 - Pembinaan jalan baharu dari Kalabakan, Sabah ke Simanggaris, Indonesia
 - Menaik taraf Jalan Serian-Tebedu, Sarawak dengan sempadan Indonesia
5. Pakej galakan cukai sedia ada untuk pembangunan koridor akan ditambah baik dan dilanjutkan untuk tempoh 2 tahun sehingga tahun 2024

Inisiatif 3: Projek-projek Kecil & Sederhana

1. Peruntukan projek-projek kecil dan sederhana **(RM3.7 b)**
 - Kontraktor kelas G1 hingga G4 **(RM500 j)**
 - Kontraktornita - Khas untuk kontraktor wanita Bumiputera **(RM50 j)**
2. Skim Pembiayaan Kontrak Ekspres (SPIKE) oleh MARA **(RM20 j)**
 - Menyediakan akses pinjaman kepada kontraktor Bumiputera sehingga RM1 j

Inisiatif 4: Jaringan Digital

1. Projek Jalinan Digital Negara (JENDELA) Fasa 2 **(RM8 b)**
 - Menyediakan 100% liputan internet di kawasan berpenduduk
 - Menyediakan liputan gentian optik kepada 9 juta premis di seluruh negara menjelang 2025
 - Menambah baik kualiti perkhidmatan sedia ada
 - Meningkatkan kadar kelajuan purata jalur lebar mudah alih kepada 100 Mbps dengan pelaksanaan 5G di seluruh negara
 - Menambah baik ketersambungan digital di 47 kawasan perindustrian **(RM700 j)**

Langkah Bajet 2023

2. Projek Internet Luar Bandar oleh TNB (**geran sepadan RM25 j**)
 - Menyediakan kemudahan jalur lebar berkelajuan tinggi di kawasan luar bandar khususnya yang di luar liputan JENDELA
 - Manfaatkan lebih 60 ribu penduduk luar bandar
3. Digital Nasional Berhad (**RM1.3 b**)
 - Peluasan rangkaian 5G merangkumi 70% kawasan berpendudukan tinggi
4. Pengecualian cukai perkhidmatan sehingga tahun 2025 ke atas perkhidmatan perbankan atau kewangan dalam talian serta perkhidmatan pembayaran digital
5. Pusat Komuniti Desa (PKD) (**RM13 j**)
 - Menambah baik infrastruktur rangkaian LAN di PKD seluruh negara
 - Membudayakan ekonomi digital dalam kalangan pengusaha kecil

Strategi 3: Mengungguli Agenda Kelestarian

Langkah Bajet 2023

Inisiatif 1: Komitmen Karbon Neutral 2050

1. Lanjutan insentif *Green Investment Tax Allowance* (GITA) dan *Green Income Tax Exemption* (GITE)
 - Permohonan diterima MIDA mulai 1 Januari 2024 hingga 31 Disember 2025
 - Ditambah baik insentif aktiviti solar supaya termasuk *Battery Energy Storage System* (BESS)
2. Skim Pembiayaan Teknologi Hijau (GTFS) **(RM3 b)**
 - Nilai jaminan dinaikkan kepada RM3 b sehingga 2025
 - skop pembiayaan diperluas khususnya kepada sektor EV dengan had jaminan sehingga 60 peratus
 - pembiayaan sektor sisa akan ditingkatkan tahap jaminannya kepada 80 peratus
3. Kemudahan pembiayaan BNM
 - Dana Pembiayaan Teknologi Tinggi dan Hijau bagi menyokong syarikat pemula teknologi lestari yang inovatif **(RM1 b)**
 - Dana Pembiayaan Peralihan Karbon Rendah untuk membantu syarikat PKS menerap amalan rendah karbon **(RM1 b)**
4. Dana Impak Khazanah Nasional **(RM150 j)**
 - Pembangunan projek mesra alam termasuk menyokong pasaran karbon dan restorasi hutan terosot
5. Inisiatif oleh GENTARI
 - Pemasangan panel solar di kemudahan-kemudahan Kerajaan dan komersial menjelang tahun 2024
 - Penyediaan 500 unit kemudahan pengecasan EV di seluruh negara
6. Inisiatif oleh TNB
 - Pemasangan *rooftop solar* di bangunan Kerajaan di Putrajaya **(RM75 j)**
 - Pemasangan kemudahan pengecasan EV di 70 lokasi tumpuan **(RM90 j)**
7. Galakan cukai menyokong penggunaan EV
 - Pengecualian duti import dan eksais ke atas EV jenis CBU import dilanjutkan sehingga 31 Disember 2024

Langkah Bajet 2023

- Pengecualian fi *Approved Permit* (AP) untuk pengimportan EV sehingga 31 Disember 2023
 - Pengecualian cukai pendapatan 100% atas pendapatan berkanun pengilang peralatan pengecasan EV mulai tahun taksiran 2023 hingga tahun taksiran 2032 dan Elaun Cukai Pelaburan 100%
 - Potongan cukai kepada syarikat yang menyewa EV dengan jumlah maksimum amaun sewaan yang layak dihadkan tidak melebihi 300 ribu
8. Pulau Tuba Langkawi sebagai pulau rendah karbon **(RM1 j)**
 - Rebat belian sehingga RM4,000 kepada pengusaha motosikal sewa yang menggantikan motosikal sedia ada kepada motosikal elektrik
 9. Pelaksanaan perolehan hijau Kerajaan
 - Sasaran 25% menjelang tahun 2025
 - Diperluas kepada Kerajaan Negeri dan Pihak Berkuasa Tempatan
 - Menggalakkan penggunaan dan pengeluaran produk dan perkhidmatan hijau di peringkat negeri
 10. Potongan cukai pendapatan kepada penaja *Smart AI-Driven Reverse Vending Machine*
 11. Kajian kebolehlaksanaan mekanisme penetapan harga karbon, termasuk cukai karbon
 12. Geran padanan penyediaan penilaian karbon **(RM10 j)**
 13. Skim Pembiayaan Perniagaan Kelestarian dan Hijau di bawah Malaysian Industrial Development Fund **(RM17 j)**
 14. Skim Insentif Kelestarian **(RM10 j)** dan Skim Juara Lestari **(RM1 j)** di bawah SME Bank
 15. Potongan cukai ke atas kos penerbitan SRI-linked Sukuk bagi tempoh 5 tahun

Inisiatif 2: Kelangsungan Biodiversiti

1. Kempen Penanaman 100 Juta Pokok
 - Melibatkan lebih 7 ribu peserta berdaftar dengan penanaman lebih 46 juta pokok terdiri daripada 1,300 spesies pokok
2. Projek restorasi hutan
 - Menanam anak-anak pokok antaranya di kawasan Hutan Simpan Wilayah Perhutanan Sandakan, Sabah
3. *Ecological Fiscal Transfer for Biodiversity Conservation (EFT)* **(RM100 j)**
4. Program perlindungan harimau, gajah dan spesies liar lain **(RM36 j)**
5. Renjer komuniti daripada komuniti tempatan, Orang Asli dan veteran **(RM39 j)**
6. Program memperbaiki, membersihkan dan merawat sungai **(RM216 j)** antaranya
 - Projek pemuliharaan di Muara Sungai Perak
 - Projek pemuliharaan di Muara Sungai Merang, Terengganu

Inisiatif 3: Komuniti Penggerak Agenda Kelestarian

1. Projek kolaborasi dengan pertubuhan sivil/NGO secara geran padanan **(RM100 j)**
 - Projek Air Luar Bandar **(RM15 j)**
 - Projek Elektrik Luar Bandar **(RM15 j)**
 - Projek Pemeriksaan Kesihatan dan Nutrisi **(RM10 j)**
 - Projek Pendidikan **(RM15 j)**
 - Projek Penjanaan Pendapatan **(RM30 j)**
 - Projek Penjagaan Flora dan Fauna **(RM5 j)**
 - Program Pembangunan Perusahaan Sosial **(RM10 j)**
2. UNDP dan Kumpulan Rentas Parti Parlimen Malaysia **(RM20 j)**
3. Memperkasakan Bahasa Melayu **(RM5 j)**
 - Pelaksanaan Program Diplomasi Bahasa dan Budaya
4. Program memelihara bahasa dan budaya **(RM10 j)**
 - Program khusus di peringkat komuniti seperti Kadazan Dusun dan Siam

Fokus Keempat

Kecekapan Perkhidmatan Awam

Strategi 1: Membina Daya Tahan Negara

Langkah Bajet 2023

Inisiatif 1: Ketenteraman Awam dan Pertahanan

1. Peruntukan Kementerian Dalam Negeri **(RM18.3 b)** dan Kementerian Pertahanan **(RM17.4 b)**
2. Pembelian dan penyelenggaraan aset ATM bagi meningkatkan kesiagaan pertahanan negara **(RM4 b)**
3. Pembelian dan penyelenggaraan aset PDRM **(RM431 j)**
4. Penyelenggaraan semua kapal dan bot milik APMM **(RM485 j)**
5. Perolehan alat pengimbas badan dan menaik taraf fasiliti penjara **(RM18 j)** termasuk
 - Penjara Seremban, Negeri Sembilan
 - Kompleks Penjara Puncak Borneo, Sarawak
 - Penjara Pusat Kota Kinabalu
6. Meningkatkan kawalan sempadan dengan 25 pos kawalan sempadan PGA, Imigresen, ESSCOM, APMM antaranya
 - Pembinaan Pos dan Kwarters Imigresen Serikin, Bau, Sarawak
 - Pembinaan semula pos Kuala Meruap, Lahad Datu
7. Memelihara kebajikan pasukan beruniform melalui
 - Menyelenggara Rumah Keluarga Angkatan Tentera (RKAT) **(RM118 j)**
 - Membina RKAT baharu pelbagai kelas di Pangkalan Udara Butterworth, Pulau Pinang
 - Membaik pulih dan menaik taraf kuarters kediaman PDRM **(RM42 j)**
 - Pembinaan 3 kuarters di bawah Jabatan Penjara **(RM28 j)** antaranya
 - Pusat Koreksional Labuan
 - Akademi Koreksional Malaysia
 - Pemberian 50% diskaun pengangkutan awam seperti LRT, MRT, BRT, KL Monorel dan Bas Rapid
 - Memanfaatkan 21 ribu pemegang kad veteran ATM dan kad pesara polis di Kuala Lumpur, Selangor, Pahang dan Pulau Pinang

Langkah Bajet 2023

8. Insentif Pengambilan Pekerja Veteran
 - RM600 untuk tempoh tiga bulan kepada majikan yang menggaji golongan veteran

Inisiatif 2: Pertanian dan Sekuriti Makanan

1. Program penggunaan tanah terbiar milik FELDA, FELCRA dan RISDA serta agensi di bawah MAFI dengan keluasan 800 ekar
2. Meningkatkan tahap kemandirian pengeluaran (SSL) melalui inisiatif
 - Skim Pembiayaan Agrofood (AF) BNM dengan had pinjaman sehingga RM5 j pada kadar 3.75% termasuk fi jaminan sehingga tempoh 8 tahun **(RM1 b)**
 - Program Pelaburan Agrovest oleh Agrobank – Dana permulaan bagi syarikat pemula pertanian dan platform e-dagang **(RM250 j)**
 - Dana Impak oleh Khazanah – Peningkatan pendapatan dan produktiviti pekebun kecil **(RM200 j)**
 - Program Digital AgTech di bawah MDEC - Diperluas kepada 264 Pertubuhan Peladang Kawasan seluruh negara **(RM20 j)**
 - *Night Farming* – Integrasi tanaman nanas dan tenaga solar serta penghasilan palet makanan haiwan menggunakan sisa nanas **(RM5 j)**
 - Geran padanan kepada pengeluar sumber protein alternatif yang menggunakan sisa pertanian sebagai input pengeluaran makanan ternakan (*animal feed*) contohnya Projek *Black Soldier Fly* **(RM5 j)**
 - Insentif kepada petani bagi pengurusan perosak tanaman bersepadu dan tidak menggunakan racun kimia **(RM5 j)**
 - Program Pembasmian Kemiskinan Tegar Keluarga Malaysia yang merangkumi galakan tanaman makanan rendah SSL seperti cili, halia dan kobis
3. Agenda pertanian lestari termasuk pembangunan kelestarian agromakanan, program kelestarian tanah **(RM56 j)**
4. Skop galakan cukai bagi projek pengeluaran bahan makanan diperluas bagi projek pertanian berasaskan *Controlled Environment Agriculture* dan galakan cukai dilanjutkan sehingga tahun 2025

Langkah Bajet 2023

5. Pengecualian cukai pendapatan 100% ke atas pendapatan berkanun bagi syarikat berstatus BioNexus dan tempoh permohonan galakan dilanjutkan sehingga 2024
6. Memberi Elaun Modal Dipercepatkan dan pengecualian cukai pendapatan 100% ke atas perbelanjaan modal bagi peralatan automasi
 - Had perbelanjaan modal sehingga RM10 j
 - Terpakai kepada sektor perkilangan, perkhidmatan dan pertanian yang mengadaptasi elemen Industri 4.0
7. Kebajikan dan sokongan kepada pesawah, petani dan nelayan melalui inisiatif
 - Subsidi harga padi, baja padi, benih padi sah, baja padi huma dan insentif pengeluaran padi serta insentif tangkapan hasil nelayan **(RM1.8 b)**
 - Bantuan pesawah padi sebanyak RM200 sebulan bagi tempoh 3 bulan kepada 240 ribu penerima **(RM228 j)**
 - Skim Perlindungan Pertanian – Melindungi pengusaha pertanian daripada sebarang risiko luar kawalan seperti cuaca, penyakit dan makhluk perosak

Inisiatif 3: Kesiagaan Menghadapi Bencana

1. Rancangan Tebatan Banjir sehingga 2030 **(RM15 b)** antaranya
 - Projek Empangan Sabo di 46 lokasi seluruh negara bagi mengurangkan risiko banjir puing dan banjir lumpur **(RM500 j)**
 - Kolam takungan dwifungsi di sepanjang Sungai Klang dan Sungai Rasau
 - Projek fasa tambahan Lembangan Sungai Bersepadu di Sungai Golok **(RM500 j)**
 - Pembinaan ban-ban dan struktur perlindungan pantai di 11 lokasi tumpuan di Sabah dan 17 di Sarawak
 - Projek *KL River Bund* fasa pertama yang akan dilengkapi sistem Gombak *River Enhancement and Tunnel* (GREAT)
 - Penaiktarafan sistem ramalan cuaca bagi memperkasa ramalan dan amaran banjir di peringkat nasional
2. NADMA
 - Peruntukan untuk memperkukuh NADMA **(RM174 j)**
 - Siap siaga menghadapi bencana alam **(RM400 j)**

Langkah Bajet 2023

3. Peruntukan Tabung Bantuan Bencana Negara **(RM100 j)**
4. Hospital Medan Angkatan Tentera Malaysia dijangka siap pada hujung tahun 2022 **(RM47 j)**
 - Kluang, Johor
 - Kota Kinabalu, Sabah
5. Ambulans baharu sebanyak 50 unit di 50 kem tentera
6. Geran Pertubuhan Prihatin Komuniti **(RM20 j)**
 - Aktiviti kesukarelawanan termasuk kursus kebombaam oleh 2 ribu persatuan penduduk

Strategi 2: Penyampaian Perkhidmatan Awam Terbaik

Langkah Bajet 2023

Inisiatif 1: Tadbir Urus Kerajaan

1. Usaha membendung jenayah penipuan dalam talian antaranya
 - Penubuhan Pusat Respons Scam Kebangsaan (NSRC) kolaborasi antara PDRM, BNM, MCMC dan NFCC
 - Memperketat langkah-langkah keselamatan untuk perbankan internet termasuk menghentikan penggunaan *one-time password* yang berasaskan SMS bagi transaksi berisiko tinggi
 - Penubuhan platform untuk orang awam melapor akaun atau nombor telefon yang disyaki diguna oleh penipu kewangan
 - Program Literasi Kewangan Digital untuk meningkatkan kesedaran mengenai isu penipuan dalam talian
2. CyberSecurity Malaysia **(RM73 j)**
 - Pengukuhan pemantauan, pengesanan dan pelaporan ancaman siber termasuk membina keupayaan sistem forensik siber
3. Kredit Pengguna
 - Pembentangan Rang Undang-undang Kredit Pengguna pada suku kedua 2023
 - Penubuhan Lembaga Pemantauan Kredit Pengguna bagi mengawal selia semua aktiviti berkaitan kredit pengguna
4. Pusat Transformasi Bandar (UTC)
 - Penubuhan 2 buah UTC baharu dan penyelenggaraan UTC sedia ada **(RM20 j)**
 - Transformasi UTC sebagai hab digital – urus niaga secara tanpa tunai, pusat aktiviti belia seperti e-sukan dan *coding*
 - Pembinaan 13 Pusat Satelit MYFutureJobs di UTC seluruh negara dari tahun 2023 sehingga tahun 2026 **(RM8 j)**
5. National Placement Centre **(RM5 j)**
 - Pusat sehenti bagi pencarian pekerjaan
 - Cadangan pembangunan 10 NPC di seluruh negara

Langkah Bajet 2023

- Sasarkan 10 ribu individu akan mendapat maklumat peluang kerjaya setiap bulan
 - Meningkatkan bilangan Pengurus Kes Perkhidmatan Pekerjaan untuk menyokong golongan penganggur tegar mencari kerja
6. Hak pengguna **(RM3 j)**
- Memperkasa advokasi kepenggunaan
 - Bantuan khas bagi kos pelantikan peguam swasta dalam mengendalikan kes permohonan semakan kehakiman di Tribunal Tuntutan Pengguna Malaysia
7. Memudahcara proses pembayaran duti setem
- Pembayaran sepenuhnya secara dalam talian melalui *Stamp Assessment and Payment System*
8. Pelan Tindakan Nasional Berhubung Buruh Paksa 2021-2025 (NAPFL) untuk membasmi pemerdagangan orang dan menghapuskan amalan buruh paksa di Malaysia
9. Memperkukuh aktiviti penguatkuasaan bersepadu – Pembangunan platform digital, aplikasi dan penggunaan teknologi dron untuk memudahkan akses ke lokasi berbahaya bagi meminimumkan risiko operasi
10. Pembelaan hak dan kebajikan rakyat Malaysia yang dipenjarakan di luar negara **(RM5 j)**
- Intervensi oleh Perwakilan Malaysia di luar negara
 - Bantuan khidmat nasihat guaman dan pembelaan hak asasi
11. Meningkatkan bilangan dan kapasiti Pengurus Kes Perkhidmatan Pekerjaan di bawah PERKESO – padanan kerja, kaunseling kerjaya dan pemantauan pasaran buruh tempatan

Inisiatif 2: Kebajikan Penjawat Awam

1. Skim Pembiayaan Komputer dan Telefon Pintar
 - Tafsiran peranti digital diperluas meliputi jam tangan pintar
2. Perlindungan Kemalangan Diri LPPSA
 - Subsidi RM100 bagi perlindungan insurans atau takaful isi rumah yang bernilai RM20 ribu
3. Inisiatif diumumkan dalam Majlis Amanat Perdana Penjawat Awam Ke-18
 - Kenaikan kadar maksimum gantian cuti rehat (GCR) yang boleh dikumpul daripada 160 hari kepada 180 hari
 - Tambahan 5 hari cuti rehat khas bagi guru yang telah berkhidmat melebihi 10 tahun menjadikan jumlah keseluruhan cuti rehat khas sebanyak 15 hari

Langkah Bajet 2023

- Bantuan Khas Kewangan sebanyak RM700 penjawat awam Gred 56 ke bawah dan RM350 bagi pesara Kerajaan **(RM1.3 b)**
 - Kenaikan Gaji Tahunan Tambahan Khas 2023 sebanyak RM100 bagi penjawat awam Gred 11 sehingga Gred 56 **(RM1.5 b)**
4. Kebenaran penebusan awal GCR sehingga maksimum 90 hari
 5. Bantuan Kewangan Aidilfitri 2023 sebanyak RM600 dan dibayar pada bulan Mac 2023
 - Termasuk Bantuan Kewangan Aidilfitri 2023 kepada pesara berjumlah RM300
 6. Bayaran Bantuan Khas Kewangan RM350 kepada pesara dibuat pada bulan Januari 2023 dan Bantuan Kewangan Aidilfitri 2023 dibayar pada bulan Mac 2023 kepada 1 juta pesara
 7. Bantuan tunai tambahan diterima penjawat awam bagi tahun 2023 adalah sebanyak RM2,500 yang terdiri daripada KGT Tambahan Khas: RM1,200 (RM100/bulan x 12 bulan), Bantuan Khas Kewangan: RM700 dan Bantuan Kewangan Aidilfitri 2023: RM600

